

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6CdoR/2/2025
Identifikačné číslo spisu:	4224200193
Dátum vydania rozhodnutia:	29.01.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Terézia Mecelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4224200193.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloleté I. V., narodenú XX. T. XXXX a M. V., narodenú XX. F. XXXX, obe bytom C., Š. XXX, zastúpené Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, Komárno, Župná 15, ako opatrovníkom, matky Á. K., narodenej X. P. XXXX, C., Š. XXX, zastúpenej advokátkou dr. jur. Zitou Machlicovou Czibor, Komárno, Dunajské nábrežie 14 a otca P. V.Ö., narodeného X. Q. XXXX, A., B. Z. X, zastúpeného splnomocnenkyňou Advokátska kancelária JUDr. Ing. Vájlíková, s. r. o., Komárno, Ul. biskupa Király a č. 6, IČO: 47 251 395, o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 6C/2/2024, o dovolaní matky proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave zo 4. júla 2024 sp. zn. 15CoP/96/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Komárno (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 26. januára 2024 č. k. 6C/2/2024-17 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým zakázal otcovi priblížiť sa k maloletým deťom I. T. M. na vzdialenosť menšiu ako 10 metrov s výnimkou úkonov v trestnom konaní a v občianskoprávných konaniach, až do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru v Komárne pod ČVS: ORP-745/1-VYS-KN-2023. Matke priznal voči otcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 324 ods. 1, § 325 ods. 1 a ods. 2 písm. h), § 328 ods. 1, § 329 ods. 1 a 2, § 330 ods. 2, § 331 ods. 1, § 336 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a ustanovením čl. 19 ods. 2 Ústavy (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov). Vecne dôvodil, že zo skutočností uvedených v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyplýva, že dochádza k psychickým a fyzickým útokom zo strany otca, ktoré môžu vyvolávať u matky obavy o zdravie a život maloletých detí. Matka osvedčila neodkladnú potrebu úpravy pomerov predložením záznamu o poskytnutí lekárskej prvej pomoci z 24. decembra 2023, potvrdením z 25. februára 2023 ČVS: ORP-745/1-VYS-KN-2023 o podaní trestného oznámenia, fotografiami zobrazujúcimi pomorené nohavice a maloletú M. s modrinami na tele. Dôkazy predložené matkou naplňajú hypotézy uvedené v ustanovení §

325 ods. 2 písm. h) CSP. Matka dostatočne osvedčila nielen potrebu úpravy pomerov účastníkov (dôvodnú obavu z neprimeraného správania otca), ale aj nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy. Nariadením neodkladného opatrenia sa zabráni neželanému kontaktu otca s maloletými deťmi. Poznamenal, že neposudzoval a neskúmal, či zo strany otca skutočne došlo k násilnému správaniu voči maloletým deťom, preto nie je dotknutá prezumpcia neviny otca. Rozhodnutie o trovách konania právne odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP a vecne úspechom navrhovateľky (matky) v konaní v plnom rozsahu.

2. Krajský súd v Trnave po postúpení veci Krajským súdom v Nitre (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie otca uznesením zo 4. júla 2024 sp. zn. 15CoP/96/2024 uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil tak, že návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania. Zmenu rozhodnutia a zamietnutie návrhu odôvodnil tým, že potreba nariadenia neodkladného opatrenia spočívajúceho v zákaze priblíženia sa k maloletým deťom nebola žiadnym spôsobom osvedčená. Matka neosvedčila možné ohrozenie maloletých detí. Poukázal na rozhodnutie súdu prvej inštancie z 12. januára 2022 č. k. 11Pc/13/2020-922 v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu z 25. augusta 2022 sp. zn. 7CoP/5/2022, ktorým bola okrem iného maloletá M. zverená do osobnej starostlivosti matky a bol upravený styk otca s maloletou. Pokiaľ matka poukazovala na to, že otec nerešpektuje rozhodnutie súdu o styku s maloletými, nedodržia čas prevzatia maloletých detí, s maloletou I. sa nepripravuje do školy, tieto tvrdenia žiadnym spôsobom neosvedčila. Matkou predložená sms komunikácia z júla a augusta 2024 je neaktuálna a nemôže byť podkladom pre neodkladnú úpravu pomerov. V súvislosti s incidentom z 24. decembra 2023, kedy otec matke odovzdal maloletú údajne pomočenú v mokrých nohaviciach, keď následne zistila, že dieťa má na zadku modriny, s poukazom na lekársku správu, fotografie a potvrdenie o podanom trestnom oznámení na otca, odvolací súd na matkou predložené listiny neprihliadal. Z predložených fotografií zaznamenávajúcich snímky nohavíc a zadnej časti odhaleného tela dieťaťa nie je zrejmé, kedy a za akých okolností boli tieto vyhotovené. Záznam o poskytnutí lekárskej prvej pomoci z 24. decembra 2023 síce popisuje výsledky vyšetrenia maloletej M. s tým, že na tele maloletej sa vyskytujú hematómy a modriny, avšak obsah správy vychádza výhradne z tvrdení matky, ktorá sa naviac vyjadruje nepravdivo vo vzťahu k tomu, že maloletá sa vrátila od otca, u ktorého bola v striedavej starostlivosti. Samotný fakt, že k incidentu malo dôjsť 24. decembra 2023 a matka podala návrh na nariadenie neodkladného opatrenia dňa 19. januára 2024, teda s odstupom takmer jedného mesiaca po spomínanej udalosti, spochybňuje tvrdenia matky. Ani potvrdenie o podaní trestného oznámenia na otca vo veci ublíženia na zdraví maloletej nie je dôvodom pre vyhovieť návrhu matky, pretože trestné oznámenie nesporne obsahuje len informácie poskytnuté matkou. Z otcom predložených zápisníc o výsluchu maloletej I. zo 14. novembra 2023 je zrejmé, že s otcom majú deti vybudovaný blízky citový vzťah, v jeho prítomnosti sú spokojné, trávajú s ním čas a otec sa dokáže o ne postarať. Rozhodnutie o trovách konania právne odôvodnil ustanovením § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“) a vecne absenciou okolností odôvodňujúcich priznanie trov konania účastníkovi, proti ktorému návrh smeruje.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala matka (ďalej aj len „dovolaiteľka“) dovolanie. Dovoľanie odôvodnila ustanovením § 420 písm. f) CSP, t. j. nesprávnym procesným postupom súdu znemožňujúcim strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Navrhla zrušiť uznesenie odvolacieho súdu v zmeňujúcom výroku zamietajúcom návrh na nariadenie neodkladného opatrenia. Zároveň navrhla odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia. Namietala, že Krajský súd v Trnave nebol príslušný na rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie, nakoľko nešlo o rozhodnutie vydané na základe zákona o rodine, a teda nešlo o konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých podľa ustanovenia § 111 CMP. Na rozhodnutie o odvolaní bol príslušný Krajský súd v Nitre. Poukazujúc na ochranu záujmov dieťaťa citovala čl. 3 bod 1 a 2, čl. 12 bod 1 a čl. 19 bod 1 Dohovoru o právach dieťaťa publikovaného v Zbierke zákonov oznámením Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 104/1991 Zb. Uviedla, že pre nariadenie neodkladného opatrenia postačuje, ak je hodnoverne osvedčená dôvodnosť a trvanie nároku. K svojmu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia priložila lekársku správu o hematómoch na tele maloletej M., fotografie pomočených nohavíc a modrín na tele maloletej,

potvrdenie o podanom trestnom oznámení na otca. Odvolací súd neprihliadal na predložené fotografie z dôvodu, že nie je zrejmé, kedy a za akých okolností boli vyhotovené. Spolu s dovolaním preto predložila fotodokumentáciu vyhotovenú Okresným riaditeľstvom policajného zboru v Komárne (ďalej len „OR PZ Komárno“) z 25. decembra 2023, z ktorej je zrejmé, že sa jedná o totožné zranenia maloletej M., ktoré matka odfotila o deň skôr a tvorili prílohu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Samotná skutočnosť, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia podala s odstupom takmer jedného mesiaca po udalosti, nepostačuje na spochybnenie jej tvrdenia; bližšie však odvolací súd svoju úvahu ani nešpecifikoval. Odvolací súd neprihliadol na to, že poškodeným je trojročné dieťa neschopné vyjadriť svoj názor. Z uvedeného dôvodu konala v jej mene matka ako jej zákonný zástupca. V trestnom konaní bola vypočutá maloletá I., ktorá potvrdila, že otec zbil maloletú M. po zadku. Nesprávny procesný postup odvolacieho súdu spočíva v tom, že vec nesprávne právne posúdil, keď nesprávne aplikoval ustanovenia CSP o neodkladnom opatrení.

4. Otec vo vyjadrení k dovolaniu okrem iného uviedol, že Okresný súd Komárno uznesením zo 6. septembra 2024 č. k. 11P/74/2023-421 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým dočasne upravil styk otca s maloletou M.. Tiež poukázal na to, že predmetné trestné konanie bolo ukončené uznesením OR PZ Komárno z 25. septembra 2024 sp. zn. ORP-745/1-VYS-KN-2023 podľa § 214 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku v znení neskorších predpisov. Navrhol dovolanie ako neprípustné odmietnuť.

5. Opatrovník sa k dovolaniu nevyjadril.

6. V stanovisku k vyjadreniu otca matka zotrvala na svojej argumentácii obsiahnutej v dovolaní a uviedla, že predmetné trestné konanie nebolo právoplatne ukončené, nakoľko proti uzneseniu OR PZ Komárno z 25. septembra 2024 sp. zn. ORP-745/1-VYS-KN-2023 podala sťažnosť.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala účastníčka konania v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) za splnenia tiež podmienok jeho zastúpenia a spisania jeho dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP), skúmal predovšetkým bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou) prípustnosť dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

8. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolateľka vyvodzovala prípustnosť ňou podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, pričom však namietala i nesprávne obsadený (odvolací) súd, a teda vadu v zmysle § 420 písm. e) CSP. Ďalšie jej námietky smerovali k právnomu posúdeniu a nesprávnomu hodnoteniu dôkazov.

10. Podľa § 420 písm. e) a f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Podľa § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

13. Najvyšší soud už v uznesení z 19. januára 2017 sp. zn. 3Cdo/236/2016, uverejnenom aj v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ako judikát R 19/2017) uviedol, že základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

14. Podľa § 325 ods. 2 písm. h) CSP neodkladným opatrením možno strane uložiť najmä, aby sa na určenú vzdialenosť nepribližovala alebo iba obmedzene približovala k osobe, ktorej telesná integrita alebo duševná integrita môže byť jej konaním ohrozená.

15. Podľa § 111 písm. d) CMP v konaniach vo veciach starostlivosti súdu o maloletých súd rozhoduje o styku s maloletým.

16. Právo styku s dieťaťom zaručuje oprávnenej osobe právo vidieť dieťa, právo na prístup k dieťaťu, právo určiť miesto a spôsob trávenia času počas stretávania, právo výlučne výchovne na dieťa počas tohto času pôsobiť a právo na náhradu za čas stretávania, ktorý sa nerealizoval z dôvodov, ktoré nespočívali v osobe oprávneného. (...) Do tejto skupiny konaní budú patriť aj konania o obmedzení styku alebo úplnom zákaze styku s dieťaťom, ktoré sa realizujú podľa § 25 ods. 3 ZR. V zmysle tohto ustanovenia súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo ho úplne zakáže, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa. Úplne zakázať styk môže súd len vtedy, ak nie je možné zabezpečiť záujem maloletého dieťaťa obmedzením styku (Smyčková, R., Števček, M., Löwy, A., Tomašovič, T. a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 2. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2024, 449 - 471).

17. V prípade, že dovolateľka vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP potom pristupuje (dovolací súd) len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Ak sa dovolaním napáda rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. a) až f) CSP irelevantné (právne bezvýznamné), či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

18. V danej veci je zrejmé, že predmetný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia bol podaný počas prebiehajúceho konania vedeného na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 11P/74/2023 o návrhu otca na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom (deti žiada otec zveriť do striedavej osobnej starostlivosti). Na uvedenom nemení nič ani skutočnosť, že vec bola vedená na súde prvej inštancie v registri C. Jednoznačne ide o návrh podaný počas prebiehajúceho konania. A správne potom rozhodoval Krajský súd v Trnave ako súd odvolací, nakoľko v danej veci, hoci ide o neodkladné opatrenie podľa § 325 ods. 2 písm. h) CSP (zákaz priblíženia), nemožno opomenúť skutočnosť, že zasahuje do úpravy styku, a teda v danom prípade ide o vec týkajúcu sa starostlivosti súdu o maloletých. Neodkladné opatrenie o zákaze priblíženia rodiča k maloletému dieťaťu (§ 325 ods. 2 písm. h) CSP) je vecou spadajúcou pod ust. § 111 CMP [písm. d)]. Pre úplnosť sa uvádza, že CMP stanovuje, že konania týkajúce sa toho istého maloletého alebo jeho súrodencov, ak majú spoločných oboch rodičov ako maloletý, sa prideľujú jednému určenému sudcovi. Preto, ak by sme pripustili, že na predmetné neodkladné opatrenie je potrebné nazeráť iným spôsobom (t. j. úplne ho vyčleniť z vecí starostlivosti súdu o maloletých), bolo by to v rozpore i s úmyslom zákonodarcu. Navyše by mohla vzniknúť situácia, kedy by došlo k protichodným rozhodnutiam vydaným rôznymi súdmi v otázke styku rodiča s maloletým dieťaťom.

19. V danom prípade dovolaním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu o nariadení neodkladného opatrenia bolo vydané počas prebiehajúceho konania vo veci samej o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom vedeného na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 11P/74/2023 a aj po rozhodnutí o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia konanie (vo veci samej)

pokračuje a súd prvej inštancie o veci samej ďalej koná a rozhodne (tu porovnaj aj R 21/2018). Rozhodnutie odvolacieho súdu v takomto prípade preto nemá charakter rozhodnutia vo veci samej ani rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, čo má za následok, že prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 CSP nemožno vyvodiť.

20. Dovolací súd pre úplnosť poznamenáva, že vylúčením prípustnosti dovolania proti takému uzneseniu odvolacieho súdu o nariadení neodkladného opatrenia, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, právna úprava obsiahnutá v § 420 CSP zohľadňuje, že v prípade takéhoto rozhodnutia ide (len) o dočasné procesné opatrenie súdu, trvanie ktorého je obmedzené a môže byť za podmienok uvedených v zákone zrušené. Neodkladné opatrenie má v takomto prípade nastoliť určitý stav len dočasne a bez prejudikovania tým konečnej (definitívnej) ochrany, poskytovanej až rozhodnutím súdu vo veci samej. Zákonodarcu tu bezpochyby zohľadnil, že procesné nesprávnosti súdov, ku ktorým pritom môže dôjsť, sa v takom prípade vyznačujú nižšou intenzitou porušenia procesných oprávnení strán sporu (účastníkov konania).

21. Z citovaných ustanovení ďalej vyplýva, že prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým tento rozhodol o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorú dovolateľka vyvodzuje i z § 421 CSP, je vylúčená ustanovením § 421 ods. 2 CSP. Dovoláním napadnutým uznesením odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia [§ 357 písm. d) CSP].

22. Vzhľadom na to, že dovolanie matky nebolo podľa § 420 a § 421 CSP prípustné, najvyššiemu súdu neostávalo iné, než ho podľa § 447 písm. c) CSP odmietnuť bez toho, aby sa zaoberal jeho dôvodnosťou.

23. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

24. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Najvyšší súd nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti dovoláním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou predchádzajúcou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.